

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és
ünneppap kivételével)
mindennap délután
4 órakor.
Szerkesztőség és ki-
adó hivatal:
Via Ciotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér,
Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétkü-
désével:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 ha-
sábos nonpareille sor 10
fillér. Hivatalos hirdeté-
sek egy sor 20 fill.

Mi vár a nemzetre?

Ez a kérdés aggasztotta és tette kíváncsivá némelyeket a trónbeszéd előtt. Attól reméltek felvilágosítást nyerni arra nézve, hogy az őszi delegáció mennyit fog hatalmas szekeren magával vinni. Körülbelül előttünk van a válasz. A magyar delegáció elnöke, gróf Zichy Tivadar ékes szavakban magyarázta el a királynak, hogy a delegáció „a mult ülésszak folyamán szerzett tapasztalatok”-kal könnyíteni fog a sorsán. Vajjon hogyan?

„Szigoruan szem előtt tartjuk az ország anyagi helyzetét” . . . „de készséggel ajánljuk meg azokat a költségeket, melyeket védelmi biztosítékul multhatatlan megkiván”. Noha nem is az állam, hanem a közös hadügyminiszter kívánja meg, az ország magáévá is fogja tenni a „változhatatlan”-t. Annélkül, hogy nagy tekintettel volnánk az ország anyagi helyzetére. Mert ha erre tekintettel lennénk, még a meglévő „védelmi biztosíték”-ból is le kéne vonnunk nagy summát. Ezt azonban nem fogjuk megtenni, inkább a „védelmi biztosítékok”-tulhalmozásával még védtelenebbé tesszük az országot.

A király válasza ismert dolgokat ad tudtunkra. „A politikai helyzetben nem állott be változás”. „Jól vagyunk a szövetségeseinkkel”. A hadügyi kormányzat szükséglete pedig a mult évihez képest növekedést mutat. Az okkupált tartományokról is nyilatkozott a király. Bosznia és Hercegovina 1907-ben „is” saját bevételeiből fogja fedezni szükségleteit. *Vederemo* — mondjuk erre itt Fiumében. A drága tartományok aligha fogják „magukat kifizetni.

A trónbeszédet és gróf Zichy Tivadar beszédét alább tesszük közzé.

A trónbeszéd.

Budapest, nov. 26. A magyar delegáció tagjai tegnap d. u. 3 óra előtt megjelentek a királyi várpalotában.

Gróf Zichy Tivadar elnök a következő beszédet intézte a királyhoz:

Császári és apostoli királyi felség! Legkegyelmesebb urunk! A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság felséged legkegyelmesebb felhívására ujjal gyűlvén össze, felséged legmagasabb színe elé járul tántorithatlan ragaszkodását és legmélyebb hódolatát kifejezendő. A mult ülésszak folyamán szerzett tapasztalatok könnyíteni fogják feladatunkat, még inkább módunkban lesz tehát alaposan megvizsgálni és tárgyalni

a közös miniszterek előterjesztéseit. Szigoruan szem előtt tartjuk az ország anyagi helyzetét, de készséggel ajánljuk meg azokat a költségeket, melyeket védelmi biztosítékul multhatatlan megkiván; megteszszük pedig ezt a tróniránti hűségéből és hazánk iránti kötelességünk érzetében azon buzdító reményben, hogy a béke áldása, mely felséged atyai uralkodásának főcélját képezi, ezentul is biztosítva marad édes szeretett hazánknak, nemzetünk javára és felséged dicsőségére.

Ily érzelmekkel fogunk ama nagyfontosságú munkához, melyet felséged uralkodó szava és az országgyűlési mandátum bizott ránk és kérjük az egek urát, magyarok istenét, adjon sikert működésünknek és áraszsa áldását legbővebb mértékben felségedre, szeretett koronás királyunkra.

A király válasza eképen hangzott:

Megelegetéssel és őszinte köszönettel fogadom hű ragaszkodásuk biztosítását. Azon néhány hónap alatt, mely az országos bizottság összejövele óta lefolyt, a politikai helyzetben semmiféle lényeges változás nem állott be.

Mint eddigelé, ugy ezentul is a szövetségeseinkkel való benső viszony, az Orosz birodalommal a közel keletet illetőleg fennálló folytonos egyetértés és valamennyi többi hatalommal való teljesen barátságos viszonynak ápolása lesz politikánkra nézve irányadó. Ily módon tartjuk szem előtt, mint állandó célunkat a békének fenntartását a monarkia érdekeinek teljes megóvása mellett.

Hadügyi kormányzatom folyó szükséglete a mult évihez képest növekedést mutat, melyet nagy részben a minden téren beállott ár-emelkedés igazol.

A rendkívüli hitelekre ellenben tetemesen kisebb összegek vétetnek igénybe, ugy, hogy hadügyi kormányzatom összes előirányzata a mult évinél lényegesen csekélyebb.

A megszállott terület kormányzata továbbra is arra törekszik, hogy a két tartomány soha félbe nem szakadt anyagi és kulturális haladását, a mennyire ezt a rendelkezésre álló összegek lehetővé teszik, melyreható reformok egész sorozatával gyorsítsa. Bosznia és Hercegovina 1907-ben is saját bevételeiből fogják fedezni szükségleteit.

Azon bizalomtól áthatva, hogy ha a fias feladataikat a szokott buzgalommal fogják teljesíteni, szívélyesen üdvözlöm önöket.

A király ezután huzamosabb ideig beszélgetett a miniszterekkel és a delegátusokkal.

A montenegrói új kormány. A montenegrói új kormány a következőképpen alakult meg: miniszterelnök és külügy-miniszter: Razulovics Marko, belügy: Ivanovics Mihály, hadügy: Gattaló Daniló, tűzérőrnagy, pénzügy: Gyurovics Mitár, igazságügy és közoktatásügy: Raicevics Mirisláv. Az új miniszterek ma teszik le esküjüket.

Az autonompárt kudarcai.

1. Fölállítják a határrendőrséget;
2. A szabadhajózást nemzeti érdekből fejleszti az állam;
3. Fiume elvesztette mértékhitel-sítő hivatalát;
4. Az üzletek cégerein a magyar nyelv is szerepelhet;
5. Az anyakönyvi hivatalt magyar nyelven is kell vezetnie a magyarul nem tudó városnak.

Il Conto consuntivo comunale pro 1905.

Quello poi che riesce strano, inesplicabile, si é che nemmeno uno dei nostri *patris patriae* si sia accorto del giuochetto! Badino bene, i nostri saggi amministratori, il popolo, il buon popolo persona a coloro che lo opprimono, ma non perdonerà mai a coloro che lo ingannano! E qui ci permetta di osservare, che lei dà loro una mano a far ciò! Non risponde? Sta bene, un bel tacer non fu mai scritto! e di questo parere è anche un nostro onorevole che sere or sono si vantava in un pubblico locale di conoscere cinque lingue e di saper tacer in tutte cinque!

Mettiamo da banda queste riflessioni poco allegre ed andiamo un istante ad ispezionare gli stabilimenti comunali facendo una breve sosta all'Acquedotto Ciotta, (fogli 66-69) ove potremo gustare un bicchiere d'acqua fresca, per meglio trangugiare la pillola sotto forma di sorpassi.

A questo capitolo i sorpassi ammontarono a Cor. 24703.40 che compensati con „ 4531.71 di minor esborso si limitò a Cor. 20171.69 che a pagina 69 viene giustificato colle seguenti:

„Il finale sorpasso devesi quest'anno a diverse cause prima fra le quali l'enorme consumo d'acqua e l'aumento nel prezzo del combustibile. Una parte del sorpasso va attribuita anche al fatto che per non interrompere la fornitura d'acqua, l'impianto a vapore funzionò ininterrottamente per tutto l'anno per cui il forte consumo di combustibile.

„Anche la maggior quantità delle riparazioni al macchinario dovute al forzato lavoro dello stesso ebbe la sua parte nella formazione del sorpasso.

„Da ultimo devesi pure menzionare l'aumento della mano d'opera sia per i lavori esterni che per quelli interni.

„L'attività dei forni crematori avrebbe dovuto procurare un risparmio (??), ma questo è stato assorbito dalle spese per il funzionamento dei detti forni durante il periodo di prova.“

Se l'ammiraglio Togo avesse avuto persona che fosse stata capace di confezionargli delle bombe simili, c'è da scommettere che Porto Arturo sarebbe caduto in suo potere almeno sei mesi prima;

si vede proprio che chi compilò queste amene osservazioni ovvero chi l'ha consigliato a compilarle in simil guisa deve aver servito l'esercito nell'arma di artiglieria!

E si vede che conosce molto bene, il vecchio sì, ma sempre in uso, esplosivo denominato *menzognite*!

Sissignori, anche qui si deve ripetere che la cifra stanziata nel preventivo non era quale doveva essere, e ci affrettiamo a provarlo per non venir noi pure tacciati di menzognieri.

L'acquedotto Ciotta dava per risultati finali di spese nel 1902 Cor. 183861.81 „ 1903 „ 177275.— „ 1904 „ 186143.32

assieme Cor. 547280.13

la di cui media aritmetica sarebbe di Cor. 182426.71; cifra questa che doveva venire stanziata o piuttosto, visto l'andamento del 1904, arrotondata a Cor. 185000 ed allora il sorpasso ci sarebbe stato è vero, non però in simili proporzioni.

Ci sarà ora lecito, almeno lo speriamo, di fare una domanda semplicissima ai nostri saggi amministratori, che sarebbe:

Per qual motivo si compilano preventivi nei quali si fissano cifre, che a priori si è certissimi che non corrisponderanno? Che cosa si può rispondere a questa interrogazione? Noi non possiamo credere altro che ciò venga fatto a bella posta per gabbare il pubblico, sapendo loro molto bene che tutti si affannano nella pertrattazione del conto preventivo — il quale è un conto virtuale — e che nessuno si prende la benchè minima cura di esaminare il consuntivo, il quale invero è un conto reale e che ta vedere i risultati della gestione di confronto al preliminare, e dimostra se i preventivi sono fatti con serietà ed avvedutezza. Di ciò però non accusiamo l'ufficio di Contabilità senonchè dal lato che cerca di di scusare a tutti i costi le marachelle degli altri. Si sa bene che la Ragioneria deve prestare fede ai calcoli di spesa che le trasmettono i singoli uffici, ma però ammaestrato dall'esperienza non dovrebbe fidarsi ciecameute come lo fa, ed avendola pur fatta doveva chiaro, chiaro spiattellare la faccenda, senza ricorrere a tante spiritose invenzioni, come: di anni climaterici, aumento mano d'opera, aumento prezzo del combustibile, periodo di prova dei forni crematori!!... Dio, che guazzabuglio! I forni crematori!

E non potevate lasciarli nell'oblio, questi famosi forni. A proposito dei forni, ritornando dall'acquedotto Ciotta, fermiamoci ad osservarli e guardiamo un po' il bell'utile da essi dato: zero via zero... due zeri!!!... Pfui! due zeri! eh... si c'è della puzza, non solo in Danimarca!

Non dettero niente ma che importa! è la gran bella opera, ci

sembra la tomba eretta da Artemisia a suo marito, Mandolo, re della Caria, l'inventore delle parucche, non frutta è vero, ma che perciò? E' sempre una stupenda opera anche se non frutta!

Oh, chiediamo mille scuse, ora scorgiamo a pag. 71 un'osservazione la quale dice:

„Le singole spese per la gestione dei forni crematori durante l'anno 1905 figurano nelle partite dell'acquedotto Ciotta.“

Corpo di mille tacchini! facciamo un salto a pag. 33 dove si legge:

„In seguito a deciso dell'Inclita Rappresentanza la gestione pro 1905 dei forni crematori figura nella partita della R VI A“

Ed allora si potrà esclamare: Il trucco è svelato!

Ma chi è stato colui che propose all'Inclita Rappresentanza simile anomalità? ma per qual ragione si vollero confondere due elementi tanto differenti tra loro? La risposta corre spontanea alle labbra: Si è voluto attingere nell'acquedotto Ciotta, il fuoco divoratore dei forni crematori; così i poveri contribuenti non se ne accorgono e si ride a spalle loro.

E dire che neanche uno dei rostri padri della patria si avvide del guocchetto, perchè in caso diverso sarebbe stato suo dovere di chiedere ragione di simile incorretto modo di procedere.

(Contiua)

Miért van vagonhiány. A mostanában sokat említett vagonhiányért a felelősség főleg a mult kormányt terheli. Elismerte ezt Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter is, aki kijelentte, hogy a Magyar Vasúti Forgalmi Részvénytársasággal a Fejérváry-kormány tényleg káros szerződést kötött. A törvénytelen kormány tudvalevőleg husz millió értékű vagonokat rendelt meg a gyáraknál, részben azért, hogy enyhítse a vagonhiányt, részben pedig azért, hogy a munka hiányában levő gyárakat munkához jutassa. A megrendelés után előállott a Vasúti Forgalmi Részvénytársaság és három százalékot ígért a kormánynak, ha a vagonokat a szállítás után ő kapja meg. A jó üzletet hamarosan meg is kötötték, a vállalat pedig ez év elején már Olaszországba szállította az államvasúti új vagonokat. Nekünk nincs vagonunk, az ipar, a kereskedelem és a mezőgazdaság jajveszékkel a vagonhiány miatt, a vagonköcsönző vállalat pedig tíz százalékot vasalt be Olaszországtól kölcsönzést. A szóban forgó vállalatnak úgy látszik bőven vannak vagonjai, mert a minap szerződést kötött az osztrák Nordbahnnal, a mely most már az osztrák állam tulajdona, 1700 vagon kölcsönzésére. A vagonokat két esztendőre adták bérbe, igen kedvező feltételek mellett. Ennek az olasz szerződésnek a felmondását jelentette be a kormány, az új osztrák szerződésről még lehetett tudomása, mert azt csak a minap kötötték meg. Szigorú vizsgálatra van itt szükség, mert tudomásunk szerint a Vasúti Forgalmi Társaságnak a Fejérváry-kormányval kötött szerződése úgy szól, hogy az összes új vagonokat első sorban a társaság kapja. Ha most újabb, ezerhet száz vaggont adott ki kölcsönbe, akkor ez csak az államvasúti vagonokból kerülhetett ki. A vagonhiány megszüntetésének orvoslása nem lehet más, mint a szerződésnek sürgős felbontása, azaz megszüntetése. Remélhetően nem azért költünk milliókat új vagonokra, hogy az osztrák vasúttársaságnak, illetve az osztrák gazdasági életnek tegyünk vele szolgálatot.

A véka alól.

(Macsics. — Parti rendőrség.
Az anyakönyvi hivatal.)

A híres, nevezetes Macsicsra oly jövő várakozik, mely csak a halhatatlanoknak jut ki osztályrészül: örökkévalóság. Káprázatos dallama életét legalább is egy fél örökkévalóságra biztosította (ha ugyan lehet a végtelenséget megvezetni) a szövege pedig, mit itt, Fiumében szereztek reá, a másik fél örökkévalóságra is biztosítja hírnevét és így azzal hisszük, a Macsicson kívül csak Hosztalek neve éli túl a világot minden teremtésnyét. Ime, így hangzik a Macsics szabadalmazott szövege:

Mi chiamano Zanella
E vero, e vero . . .
Son' conosciuto nel mondo
Intero, intero . . .
Sono celebrità!
Sono celebrità! . . .

Olaszul hangzik a macsics új, vagy egyetlen szövege s megénekli a mi neves képviselőnkét. A róta szövege valamelyik óvárosi barlangban keletkezett, valószínűleg, ahol jól ismerik erényeit. Énekelve lejtik hozzá a legcsábítóbb táncot, melylyel a deputató magának már elhódítja a hajóslegények elől a legkecsesebb szakácsnőket is, kik a meghódított sartorella-hadban a fedezetet képezik. A Macsics dallama mint a futótűz terjed s már sehohol nem játszák ezt a forró vérti muzsikát a Zanella-szöveg nélkül. Egyébként a Macsics-dal ismeretlen szerzője beküldi költői alkotását a „Circolo letterario“ legújabb dalpályázatára. Kétségtelenül kiadnak rá — huszonöt aranyat.

Ma valami konferenciát tartanak Budapesten a határrendőrség kérdésében. Erre a konferenciára sebtiben felutazott dr. Vio Ferenc polgármester is, valószínűleg, hogy megakadályozza a határrendőrség felállítását. Ez azonban nagyon nehezen fog menni. Ma már nincs Kristóffy, a kivel paktumot köthetnének, mint köztöttek, hogy ha nem állítják fel a határrendőrséget, fizeti a nemzeti küzdelemben részt vevő város az adót és szállítja a katonát. Ma gróf Andrássy Gyula a belügyminiszter a legkövetkeztesebb politikuskunk s a kiadott rendeleteit semmi szín alatt nem fogja vissza vonni. Még abban sem, hogy az anyakönyvi hivatal ezertul magyarul is vezessék, noha ez az autonóm pártnak sajnó fájdalomakat is okoz. Vioék azonban mégis hozhatnak bizonyos „autonóm vivmányokat“ haza. Például kivihetik, hogy a határrendőrséget ne határrendőrségnek, hanem *parti*, azaz *riviera-rendőrségnek* nevezzék. Ez megtörténhetik. Ha ezzel nincsenek megelégedve, elnevezhetik a határrendőrséget *Karszt-hegyi rendőrségnek*. Szóval, keresztelhetik az — oroszánt, a minék tetszik. Elnevezhetik nyulnak is, mégis az marad, ami s akár a határrendőrség, akár a riviera-rendőrség, vagy a Karszt-hegyi rendőrség egyaránt rendbeszéli Fiume határszéli dolgait. Anélkül, hogy a jól fiókba rejtett autonómiát a legkevesebbet is sértene vele!

Bezzeg, mikor a kormány valami koncot vetett az autonomista urak közé, volt gaudium, fátylászmenet és mellveregetés. Bezzeg, ma, mikor a kormány egy olyan koncot vetett közéjük, melynek értelmében az anyakönyvi hivatalt ma-

gyar nyelven is kötelesek vezetni akkor nincs gaudium, fátylászmenet és mellveregetés. Bezzeg, mikor oly kijelentés érkezett, hogy a polgármestertől nagyon szép, ha csak olaszul tud, volt vig hangoztatása a *coltura-latina*-nak. Bezzeg, mikor azt írta most a belügyminiszter, hogy a magyar anyakönyveket a podesztának kell átírni, volt mély némasága a hangos ajaknak! Bezzeg, hamar kilüldötték egykor, hogy nem állítják fel — gyalázatos paktum révén — a határrendőrséget! Bezzeg, nem akarják még ma sem kihirdetni az anyakönyvi hivatalról szóló rémhírt, hogy magyarul is kell tudni!

Zanella pofon verte a magyart*)

A „Fiumei Hírlap“ tegnap (vasárnap) számában „Magyarosi uni marhaság“ cím alatt egy közlemény látott napvilágot mely foglalkozva azon nyilatkozatokkal, melyeket Zanella képviselő tett a nála járt állami tanítók küldöttsége előtt, a többek közt ezeket írja: „Ott voltak körüött a magyar tanítók. — A sérelmük öke illette; nekik szólt.“ Mivel pedig a dolog érdemi és személyi része tulajdonképpen köztem és Zanella képviselő között történt, illetékesnek tartom magamat, hogy a nyilvánosság előtt beszámoljak arról, hogy igenis én nem fogom Zanella pofoncsapását szó nélkül eltűrni s bár nagyon kevés ember vagyok ahhoz, hogy én magam egyedül elégtételt vehessék Zanella ur kiróhanásáért, de a mit gyenge erőmből ez irányban megtehetek meg fogom tenni. Ezt még abban az esetben is hazafiúi kötelességemnek ismerném, ha a dolog nem én velem történt volna meg. Innen-onnan oly hangokat hallottam, hogy Zanella engem leekézett meg, amiért szemébe mertem vágni, hogy mi az állami iskolák rendeltetése. Nem igaz. Nem engem leekézett meg, hanem nyilatkozataival egyenesen pofonverte a magyarságot s ha valakinek szólt ez, úgy elsősorban is a *fiumei magyaroknak szólt t.* Erkölcsei kötelessége tehát a *fiumei magyarságnak*, hogy határozott állást foglaljon oly ember ellen, aki a mi legszentebb kincsünket, a magyar nyelvet marhaságnak nyilvánította! Megvallom őszintén, hogy nem érték a politikához, de Zanella, ezen hazaáruló „magyar“ képviselő nyilatkozata nekem teljesen elégséges volt arra, hogy bepillanthassak az autonómisták kulisszái mögé, ahonnan egy kiróponó sugár sejtetni enged velem, hogy ott a spanyol falak mögött micsoda gőzerővel dolgozik az autonómisták kisdéd seregének lelki szemcím látják, micsoda gyűlöletes aknamunka folyik ott állandóan mindaz ellen, a mi magyar!

Mindaddig, míg a fiumei állami iskolákban az olasz nyelvet is tanítják, mint rendes tantárgyat, iskoláink soha sem fognak megfelelni hivatásuknak. S miért kell nekünk az olaszt tanítunk? Azért, mert így diktálja az autonóm párt? De ez most már ezzel sincs megelégedve! El szeretné marni a nyelvünket egészen. Zanella nekem kijelentette, hogy nem helyesli, hogy az állami iskolákban magyarul tanítanak, de legalább az I. és II. osztályokban *okvetlenül olaszul kellene tanítani minden tantárgyat!*

Hiszem és tudom, hogy Fiume magyarsága nem hagyja szó nélkül a gyalázatos támadást s tudni fogja, mi a kötelessége önmaga s nemzete iránt. Én a magam részéről meg fogom tenni kötelességemet a *Fiumei Tanítótestület* mai közgyűlésén, de meg fogom tenni ezertul minden egyes esetben mindott, a hol szükségét fogom látni.

* A közlemény írója nevét is jegyezte

a cikke elé, de azt nem nyomattuk ki. Várjuk a fejleményeket. Kíváncsiak vagyunk arra, hogy a „Fiumei Tanítóegyesület“ milyen állást foglal e kérdésben. — A szerk.

HIREK.

— **Az udvar vendégei Budapesten.** Gizella bajor hercegnő vasárnap délután 1 óra 40 perckor kíséretével, Rodich báró udvarhölgygel és Pertall báró udvari marsallal, Augusztá főhercegnő meglátogatására Budapestre érkezett. Gizella hercegnő a király várpalota krisztinavárosi szárnyában lakik. Az előcsarnokban ő felsége kísérete, Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy és a testőrpáncsnokok gyűltek össze Gizella főhercegnő fogadására; ő felsége és József főherceg az eddigi intézkedések szerint már a pályaudvaron várták a hercegnőt. Gizella hercegnő tiszteletére ma délután 6 órakor 24 terítéses udvari ebéd lesz, a melyen az uralkodóház itt időző tagjain kívül a kíséretnek is részt vesznek; Aehrenthal báró külügyminiszter és Gagern báró, a kik ma délben érkeznek ide, szintén hivatalosak az ebédre. Aehrenthal báró közös külügyminiszter, Gagern báró követ és An brózy báró követségi titkár szintén a királyi várpalota krisztinavárosi szárnyában fognak megszállani.

— **Leboudy Róbert Budapesten.** Érdekes vendége volt tegnap a fővárosnak. Leboudy Róbert, francia milliomas, a világszerie ismert cukorgyáros cég egyik tagja és unokatestvére Leboudy Jaquesnek, a Szahara császárnak. De a míg Jaques bizarr ötletek megvalósítására költi millióit, addig Leboudy Róbert, kerülve a feltűnést, a jótékonyágban lelő gyönyörűségét. Különösen a külföldre szakadt honfitársainak segítségét tüzte ki cé járul és százezreket fordít a külföld nagyvárosaiban alakuló francia otthonok segítésére. Ilyen Francia Otthon nálunk is alakult s előke François Lajos pezsgőgyáros szintén Leboudyhoz fordult, hogy támogassa a budapesti intézményt is. Leboudy néhány léttel ez előtt negyven ezer frankot küldött a Francia Otthon céljaira, tegnapelőtt pedig személyesen is Budapestre érkezett, hogy fővárosunkat megismerje. Leboudy, a kinek Tata-Tóvárosban ve menyistállója van, onnan jött Budapestre, a hol mindenekelőtt a francia főkonzult látogatta meg. a ki a maga részéről is mindent megtesz a köztünk élő franciák támogatására. Azután a budapesti Francia Otthon elnökét, François Lajos pezsgőgyárost látogatta meg Budafokon. Leboudy Róbert, a ki körülbelül harmincöt esztendő fiatal ember, kijelentette, hogy őt rendkívül meglepte fővárosunk szépsége s nagy adományán kívül évenként ezeröt száz adományt fog adományozni a Francia Otthonnak. A francia milliomas, a ki komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy Magyarországon megtelepedjék, még tegnap visszatartott Párisba, de megígérte, hogy nemsokára ismét meglátogatja fővárosunkat.

— **A városi képviselőtestület ülése.** A városi képviselőtestület jövő pénteken ülést tart, a melyen Grossich (alias Grossel) véleményét fog mondani a kormány itteni eljárásáról, mely a város autonómiáját a jeles autonomisták szerint sérti.

— **Királysértő könyv.** Triesztből jelentik: A trieszti országos törvényszék elrendelte, hogy Luzio Alesandor olasz írónak Radetzkyról szóló könyvét a törvényszék területén kolozzák el. Az elkolozás oka az, hogy a könyv több ízben sértően szól a királyról, a királyi családról, a közös hadseregről és a lombardiai és velencei osztrák uralomról. A könyv Olaszországban, Bergamóban jelent meg.

— **Kivándorlók megsarcolása.** A szombaton délután elindult Pannónia kivándorlási hajóra az elindulás előtt felment Gottlieb Jenő, a kivándorlási iroda elhocsátott hivatalos szolgája és a hajón magát a kivándorlási iroda tisztviselőjének adta ki. A hajón levő kivándorlókat sorba járta Gottlieb és azon ürügy alatt, hogy a kivándorlási irodában a jegyek árának és egyéb járandóságok beszédében elszámolás történt, kisebb-nagyobb összegeket csalt ki a kivándorlóktól, összesen 800 koronát. Bajza kivándorlási felügyelő meghallva az esetet, meg akarta róni a kivándorlási iroda tisztviselőit, miközben kiderült, hogy csalás forog fenn. Engel Mór tisztviselő rögtön Gottliebet vette gyanuba, kit a rendőrség letartóztatott. Letartóztatásánál körülbelül 600 koronát találtak nála, melynek honnan származását nem tudta kimutatni, majd bevallotta a csalást. A megkárosultak között a 600 koronát arányosan felosztották.

— **Cinematograf.** A Fenice szinkronben tegnapelőtt és tegnap este számos nézőközönség nézte végig a kinematografi előadást, mely ezuttal az érdeklődésre jobban érdemelt rá, mint máskor, a menyihen a műsorán ott szerepelt Rákóczi halmvainak hazahozatalának egy ediződja, a budapesti körmenet. A körmenet reprodukciója előtt a zenekar a Rákóczi indulót játszotta, melyet a közönség lelkesen megtapsolt.

— **Igazságtalan előléptetések.** A vasuti altisztek között nagy az elkeseredés a mostani előléptetések miatt. Már a májusi előléptetések alkalmával is zúgolódtak, mert legnagyobb részük melőztetett; most meg éppen forogának. Ma is számos panaszt hallottunk e miatt, mert szerintük nincs arányosság a hivatalnoki és altiszti előléptetések közt. 14 ezer altiszt közül előlépett 104, míg a 6 ezer hivatalnok közül majdnem 800.

Kifakadnak a mellőzés miatt is. Számos olyan hivatalnok nevét hozták fel például, a kik 30—32 éves korukban már ellenőrökké nevezettek ki, míg az altisztek közül ezerszámmal megy azok sora, a kik a 4—7 év alatt nem lépnek elő.

Elkeseredésüknek közelebb nagyobb hangot adnak a Szövetség gyűlésén, a melyre nagy tömegben vonulnak fel s nem nyugodnak addig, a míg sérelmeiket nem orvosolják.

— **Ingyenes olasz tanfolyam.** Az olasz külügyminiszterium és a budapesti olasz kir. főkonzulátus védnöksége alatt tavaly megkezdett szép sikerű ingyenes olasz kurzus Budapesten az idén is megtartatik kezdők és előhaladottak számára. Hely ugyanott: VI. Nagymező-utca 1., felső polgári iskola I. emelet, a hol a székesfőváros ismét ingyen tantermet adott. Az olasz nyelvet és irodalmat méltató megnyitó előadásra, dec. 1-én szombaton este 6 és fél órákor — az érdeklődők meghívotnak.

— **Apró hírek. Magyar léghajós Párisban.** Egy Vuja nevű magyar származású lugosi ember fölszálló kísérletet tett saját találmányu léghajójával. A kísérlet, a mely már most a második volt, nem sikerült, mert a föltaláló az első fölszállás után kétszázhuszonegy kilogrammal növelte a léghajó súlyát. Vuja a motor erejét akarja fokozni. A hajó madáralakú.

Hlinka pöre. Rózsahegyről jelentik: Hlinka rózsahegyi plébános, Srobár orvos és tizenegy társuk izgatási pörének mai tárgyalása iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Belopotoczky királyi ügyész

gondos vádirata Hlinkát hat, Srobárt négy rendbeli, a többieket pedig egy rendbeli izgatással vádolja. Köztük Tomis József plébánost a választójog elleni vétséggel. Az iekriminált kifejezések: A tótokat a magyar nyelvel butítják, hogy a bíróságok előtt a tótok, mint az okrók állanak. Tépják bár ki nyelvünket, még sem engedünk. Le a magyarokkal és a zsidókkal! Legyen forradalom és akkor kapákkal, kaszákkal és vasvillákkal agyonverjük őket. Üssétek a csendőröket. E kifejezések tették vaddá és izgatottá a népet a biztonság rovására. A tárgyalás alkalmával a hatóságok csendőri és katonai készenletről gondoskodtak. A tárgyaláson Chudovszky bíró elnököl. Védőként szerepelnek Vlád Aurél és Brediceanu képviselők és Mudrony Gyula ügyvéd.

— **Dr. Keszthelyi Péter** Szusákon lakik a 68. számú Ruzsics-féle házban. Telefonszám 499. Rendel délelőtt 11-től 12 és félóráig és délután 2—4ig.

TÁVIRATOK.

A Ház ülése.

Budapest, nov. 26. A képviselőház mai ülését **Justh Gyula** elnök nyitotta meg d. e. fél 11 órákor.

Az elnöki előterjesztések után a belügyminiszteri tárca költségvetési tételét tárgyalta a Ház az 1907. évi költségvetés részletes tárgyalása keretében.

Vajda Sándor nemzetiségi képviselő szólal fel. Beszédét a nemzetiségi ismeretes kaptafájára szabja. Szerinte a közigazgatás a nemzetiségi vidékeken gunyolja a törvényt. Kéri a nemzetiségi törvény végrehajtását.

Nagy Dezső képviselő cáfolja Vajda állításait. Magyarország délkeleti részén külön állam akar ki-domborodni, mely nemcsak nyelvi és kulturális jellegével, de politikailag is egygyé igyekszik lenni a határon túli állammal, Romániával. Ezeket a törekvéseket meg kell fojtani szabad, egységes hazánk érdekében; elérkezett a nemzetiségi-ekkel való nagy harc ideje.

Moszkovics István képviselő szintén cáfolja a nemzetiségiéket. Ezután gróf **Andrássy Gyula** belügyminiszter mond sujtó beszédet a nemzetiségiékre. Magyarország ezeréves, dicső multja elegendő, hogy bebizonyítsa a nemzetiségiéket széthúzó törekvéseinek karos, de liaszontalan voltát is, kik önön maguknak csak ártanak izgatásaikkal.

A nemzetiségiékeknek soha sem volt őszinte szándékuk jó hazafiaknak lenni, bizonyítja állítását **Hodzsának** egy leveléből, melyet felolvas. Az alkotmányunk multkori megtámadása alkalmából sem sorakoztak az alkotmányvédők soráha mert nem ígérték nekik borralót.

Az ülés délután fél két órákor még folyik.

Kormányzók Budapestén.

Budapest nov. 26. Gróf **Nákó Sándor** fiumei kormányzó a képviselőház mai ülésén megjelent.

Wekerle miniszterelnökkel hosszabb beszédet folytatott.

Il discorso del trono alle Delegazioni.

Budapest, 25. Alle 3 pom. i delegati ungheresi si sono recati al palazzo reale. Il presidente della Delegazione ungarica, conte Teodoro Zichy ha indirizzato al Re le seguenti parole: Maestà Imperiale e reale Apostolica, nostro graziosissimo Signore! La Commissione dell'intero Paese, in seguito al Vostro graziosissimo invito, si è nuovamente raccolta per discutere gli affari comuni. Si presenta a Vostra Maestà per dare espressione devotissima al loro immutabile attaccamento e al loro profondo omaggio. L'esperienza che abbiamo dall'ultima adunanza delle Delegazioni rende più facile il nostro compito, per cui saremo tanto più in grado di esaminare e discutere le proposte dei ministri comuni. Noi teniamo dinanzi agli occhi la situazione del paese; ma siamo disposti ad accordare le spese che sono assolutamente necessarie per assicurare la difesa.

Con ciò vogliamo dare un saggio della nostra fedeltà al Trono, e nella coscienza di adempiere ad un dovere verso la nostra patria. Ci move la speranza che la benedizione della pace, ch'è il primo scopo della Vostra dominazione, ci sarà garantita per la nostra cara ed amata Patria, per la felicità della nostra Nazione e per la gloria di Vostra Maestà.

Con questi sentimenti cominciamo il nostro grave lavoro a noi affidato dalle Vostre parole regali, e dal mandato del Parlamento, e preghiamo il Signore del Cielo, il Dio dei Magiari che dia successo all'opera nostra e la sua benedizione nel massimo grado a Vostra Maestà, il nostro Re amatissimo e incoronato.

Il Re rispose: Accolgo colla massima soddisfazione e colla più viva gratitudine pelle assicurazioni del Vostro leale attaccamento. Dall'ultima unione della Commissione dell'intero paese, non sono avvenuti, nei mesi d'allora trascorsi, avvenimenti gravi che abbiano mutato la situazione generale politica. Come sino ad ora, anche per l'avvenire, seguiremo l'indirizzo della nostra politica nelle intime relazioni coi nostri alleati, nell'accordo coll'impero russo nelle questioni del vicino Oriente, nella cura di relazioni amichevoli con tutte le Potenze.

In tale guisa noi ci adoperemo al mantenimento della pace, quale nostro primo intento, badando però soprattutto alla tutela degli interessi della monarchia. I bisogni dell'esercito, come n'è dimostrato dall'amministrazione, richiedono aumento di spese maggiore di quello dell'anno passato. All'incontro i crediti straordinari sono domandati in proporzioni assai minori che nell'anno decorso, di modo che il bilancio della guerra nel suo complesso risulta relativamente inferiore.

Il governo delle provincie occupate si dà premura di continuare e sollecitare il loro sviluppo ma-

teriale e morale, che non fu mai interrotto, con tutti i mezzi che sono a sua disposizione e coll'avviare una serie di radicali riforme. La Bosnia e l'Erzegovina anche nell'anno 1907 copriranno le spese necessarie coi proventi dei paesi stessi.

Dopo il discorso il Re tenne circolo e parlò coi ministri e coi delegati.

A delegáció költségvetéséből.

Budapest, nov. 26. A delegációk költségvetését hivatalosan ma tették közre.

Wekerle és Burián.

Budapest, nov. 26. Wekerle Sándor hosszabb értekezletet tartott báró Burián József közös pénzügyminiszterrel.

Bocskay szobra.

Debrecen, nov. 26. Ma délelőtt Bocskay szobrát leleplezték.

Az új tábori tüzérségi anyag.

Budapest, nov. 26. Schönai tábornagy, közös hadügyminiszter az új tábori tüzérségi anyag beszerzésének összes költségeit együtt, előterjesztésében 165 millió koronában állapítja meg.

Az előterjesztés szerint ebből a jövő esztendőre 30 millió korona volna fordítandó a tábori tüzérségi anyagra. E horribilis összeg árán az ágyúcsövek, talpak, mozdonyok, ütveg löszerkocsik, lövegek, főszerelési tárgyak, vonatjárművek s végül az ütgek teljes főszerelésére szükséges egyéb tárgyak tömeges gyártása volna megkezdendő. A tüzérség új felfegyverzésének további keresztülvitelére tehát a jövőre 50 millió korona marad még előirányzandónak.

A spanyolok Marokkóban.

Madrid, nov. 26. San Pedro (konzervatív) szenátusban kérdést intéz a miniszterhez, hogy miért küldtek az algezirászi akták ratifikálása előtt Tangerbe hadihajókat. A miniszter kijelenti válaszában hogy ezek csak óvatosságból tett intézkedések. Azt még nem mondhatom, szölt a miniszter, hogy milyen jelentőségük lesz a jövőre nézve; az az eseményektől függ. Mi megfjuk védeni jogainkat, de a mellett ugy fogunk cselekedni, hogy minden konfliktust elkerüljünk.

Arra a kérdésre, hogy szárazföldi csapatokat miért küldtek és hogy milyen a marokkói helyzet, azt feléli a miniszter, hogy a helyzet nem komoly, de szükség volt az elővigyázati intézkedésekre. Mindenesetre kéri a miniszter, engedjék meg neki, hogy az algezirászi aktákról szóló jelentés tárgyalásáig ne keljen nyilatkozni. Annyit mondhat, hogy nyugtalanságra nincs ok.

Szerkesztői üzenetek.

Egy magyar tanító. Cikkét, mely Zanella legujabb magyarellenes kirohására vonatkozik, hely szüke miatt csak a holnapi számban közölhetjük. E kérdésben ma egy másik cikket közlünk.

Reggelizés előtt fél pohár

Igmándi

keserűviz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

SCHMIDTHAUER-féle

Hathatós óvszer a belső betegségek elterjedésének megállítására, ugyszintén kiváló gyógyhatásu gyomor-, bél- és vérbajokban, továbbá elkövérédek, szivelhájásos és azzal járó fulladásnál, sárgaság, máj- és lépdeganat, cukorbetegség, aranyér csúz- és köszvénynek, vérbőségnek s egyéb belső szervezeti bajokban. Főszéküldés a forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznél Komáromban. Kapható minden jobb gyógyszerertár és fűszerüzletben, kis üveg 30 f. nagy üveg 50 f. Össze nem tévesztendő másfajta keserűvizekkel. Kapható **FIUMÉBAN** horvát-dalmát és a tengerpartvidék részére **HEIM F.** nagybani elárúsító nagy ásványviz raktárában. Kicsinyben **JECHEL FERENC** drogeriájában **Corso 10 sz. alatt.**

VEGLIACH A.

Bádogos műhelye

== FIUME ==

VIA CIOTTA 12. (az udvarban)

Elvállal mindenféle a szakmába vágó munkákat, javításokat stb. legolcsóbban, úgy a városban mint a vidéken. Tervezeteiket ingyen és bérmentve küld. Fürdőkádakat kölcsönöz.

Bühnenausbildung

übernimmt ein ehem. Mitglied der Meininger Hofbühne (Bei Beendigung des Studiums sofortige Engagement-Vermittlung). Privatstunden in u. ausser dem Hause. Näheres: Abbazia, Reichsstrasse, 26, I. Stock bei Mathilde Seeburg.

Csima Sándor

az Ilona-fürdő volt fürdőmestere Fiume, via dei Molini 1. sz. I. em (Ružić-félé ház.)

Tyukszemmütő és masszírozó.

Neje masszírozónő. Ajánlja magát a n. é. közönség becses figyelmébe.

Telefon szám 686.

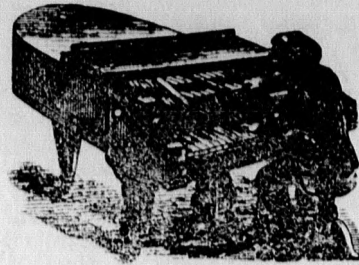
Il callista**Alessandro Csima**

ha aperto in casa Ružić Via dei Molini, I piano un

Ambulatorio da callista e massaggiatore per signori.

Il massaggio alle signore verrà fatto dalla sua consorte.

Telefono 686.

Šalát Károly

zongora- és orgona-gyártó.

Első fiumei-szusáki HANGSZERGYÁRTÓ.

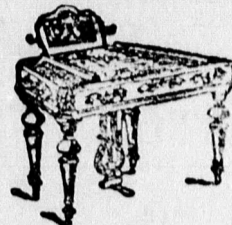
Javitok, mindenféle hangműszert, ugyszintén felhangolok zongorákat és harmoniumokat

Dusan felszerelt raktáramon tartok: citerákat, mandolinákat, harmoniumokat, harmonikákat, guszlicákat stb. stb.

Javításaim pontos voltaért jótálok.

Šusák, Strossmayer-utca 59. Telefon 819.

(A fiumárai hidtől vezető főutcában).

Jó hangu Cimbalmot legmodernebb Stílusban készítve olcsó áron

Reményi Mihály

Király-utca 58. BUDAPEST Király-utca 58. mű-hangszer telepén vehet.

Nagy raktára az összes vonó-, fuvó- és ütő hangszereknek. Régi mesterhegedűk vétele és eladása, a legmagasabb árákig. Árjegyzék minden hangszerről külön-külön kéréndő.

Fentartott hely a Fiumében levő

„ALLA SALUTE“

gyógyszertár

részére; Dr. MIZZAN A.,

az „ADRIA“ palotával szemközt. — Telefon 385.

A gyógyszertár ajánlja magát minden orvosi rendelést azonnal és exakt elkészíteni. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek, stb. stb.

Alessandro S. Szántó

Via Governo 14 - FIUME - (Corso) Telef. 46.

Higiéniai-, gummiaru-, orvosi és orthopediai műszer, kötszer, gummi-harisnya, toilette cikk és illatszer üzletét megnyitotta.

Orvosi és orthopediai műszerek gyorsan és mérsékelt árban javíttatnak.

Ha aperto il suo negozio con grande assortimento

Articoli Igienici, di Gomma, Strumenti Chirurgici ed Ortopedici, Bendaggi, Calze elastiche, Articoli da Toilette, Profumerie, ecc.

Si assumono riparazioni di Strumenti Chirurgici ed Ortopedici.

Jutányos áru butorok!

FIUME, Via San Vito 3, 5, 7.

CAMERA RIKÁRD

Stopár G.-cég képviselője. — Fiume.

2 ágy (egy helyre való).....	18.— frt
2 éjjeli székény.....	12.— „
2 székény (Chiffon).....	26.— „
1 mosdó-székény.....	3.20 „
1 asztal.....	3.50 „
1 fiúköp.....	1.50 „
1 kép.....	2.— „
4 szék.....	3.50 „
1 köpő ada.....	—80 „
1 törülköző-tartó.....	—80 „
teljes szobaberendezés.....	71.— frt

Egyszerű teljes szobaberendezés, fényes gör. stílus.....	100.— frt
Teljes szobaberendezés, fényes görög stílus, márványdíszszel.....	125.— „
Teljes szoba - berendezés, matt, ó-német stílus, márványdíszszel.....	145.— „
Konyhakredenc.....	13.— „
Konyhaszékény 4 fiókkal.....	16.— „
Agyrugany.....	5.— „
Összecsukható vaságy gummival.....	11.— „

Fa-ágy, fényes (egy helyre való) ruganyval 14.—frt.

Hirdetések felvétetnek a „Fiumei Hirlap“ kiadóhivatalában. (Via Ciotta 28. Telefon 778).

Feladás szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Tóth Elemér. —

Butorok gyári raktára.**Hertmann József és fia**

Via Governo (Corso) - FIUME, - Telefon 504. sz.

Fa-, vas-, szőnyeg-kanapee és foteuil

BUTOROK

nagy kiállítása.

Mérsékelt árak. Gyors és szolid kiszolgálás. Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek. Az árak díjmentesen szállítatnak a pályaudvarra, vagy a hajóra. Készfizetésnél cassa scontó.

Legjobb alkalmi butor beszerzési forrás.

Függöny és szőnyeg raktár. — Tetszés szerinti minták.

Az üzlet egy része bérbeadó.

Bővebb tudósítások fenti cégnél.

E. HÖNIG**STABILIMENTO CROMO-LITO-TIPOGRAFICO**

Con grande Deposito di Carta

Via Ciotta 28. FIUME Telefono No. 319.

Esegisce commissioni di qualsiasi lavoro si in Cromo-litografia che in

TIPOGRAFIA,

secondo i sistemi pui recenti.

Garantisce il perfezionamento del lavoro unendo a questo sollecitudine e mittezza dei prezzi.

Si distingue nelle specialità di Reclami Artistici di grande effetto, così pure per Preventivi, Prezzi correnti ecc. ecc.